

Sprawozdanie z Seminarium naukowego pt. „Wspólnotowość w działaniu: doświadczenia, praktyki, inspiracje”, 27.03.2026, Wydział Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

W dniu 27 marca 2026 roku na Wydziale Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu odbyło się Seminarium naukowe pod patronatem Dziekana tegoż wydziału – dr. hab. Waldemara Segieta, prof. UAM – zatytułowane „Wspólnotowość w działaniu: doświadczenia, praktyki, inspiracje”, zorganizowane przez pracowniczkę i doktorantkę Zakładu Pedagogiki Społecznej WSE UAM, a zatem wpisujące się w rozważania charakterystyczne dla tej subdyscypliny naukowej, w której kategoria wspólnotowości stanowi istotny punkt odniesienia dla analiz działań animacyjnych. Seminarium to, gromadzące praktyków, przedstawicieli środowiska naukowego oraz studentki prowadzonej na WSE UAM specjalności „pedagogika środowiskowa i animacja społeczności lokalnych”, stało się przestrzenią do pogłębionej refleksji nad sposobami inicjowania, podtrzymywania i wzmacniania działań wspólnotowych, zarówno w wymiarze teoretycznym, jak i praktycznym, umożliwiając prezentację i wymianę doświadczeń oraz krytyczną analizę współczesnych form aktywności wspólnotowej.

Po powitaniu uczestniczek i uczestników seminarium oraz jego otwarciu przez dr. hab. Waldemara Segieta, prof. UAM, Dziekana Wydziału Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, w jego problematykę wprowadziła kierowniczka Zakładu Pedagogiki Społecznej WSE UAM – dr. hab. Katarzyna Segiet, prof. UAM.

Wystąpienia prelegentek i prelegentów zostały podzielone na cztery grupy tematyczne, a każdą z sesji zamykały pytania inspirujące do pogłębionej refleksji, podejmowane podczas dyskusji panelowych, w których każda osoba mogła zabrać głos.

Pierwszy obszar tematyczny dotyczył wspólnot i mechanizmów inkluzyjności i integracji społecznej, łącząc refleksje teoretyczne z obszarami konkretnych działań. W tej sesji, moderowanej przez dr. hab. Katarzynę Segiet, prof. UAM, jako pierwsza głos zabrała dr Karolina Domagalska-Nowak, która odniosła swoje rozważania do inkluzywnej przestrzeni i wybranych koncepcji miast (inteligentnych, życzliwych, czułych) oraz wskazała na korzyści i straty wynikające z jej rzeczywistego (nie)istnienia. Akcentowała, że inkluzyjność zaczyna się od codzienności, a nie od deklaracji czy zapisów w różnorodnych dokumentach, odgórnie zobowiązujących do działań włączających. Mechanizmy sprzyjające i ograniczające inkluzyjność społeczną, wskazywane jako odpowiedź na wykluczenie społeczne, przedstawiła w kolejnym wystąpieniu mgr Małgorzata Dziendziura, wskazując przy tym na przyczyny inkluzji i jej konsekwencje oraz zarysowując elementy sytuacji życiowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Kolejna prelegentka – dr Dorota Prysak – przypomniała o konieczności dbania o prawa, godność i potrzeby osób z niepełnosprawnością intelektualną, dzieląc się (znanymi jej z własnego zaangażowania) dobrymi praktykami w tym obszarze (które warto promować i rozpowszechniać) i jedno-

częście zwracając uwagę na to, że także i neuroróżnorodność jest coraz częściej obecna w codzienności środowisk lokalnych, a nadal jeszcze nierozumiana. Tę część seminarium wzbogaciła dyskusja wokół pytań dotyczących sposobu konceptualizowania wspólnoty w warunkach późnej nowoczesności oraz mechanizmów, które sprzyjają inkluzyjności społecznej, jak i ograniczają ją, uzupełnionych własnymi doświadczeniami słuchaczek i słuchaczy.

Wystąpienia w drugim obszarze tematycznym, moderowane przez dr Kamilę Słupską, zogniskowane były wokół animacji społecznej, kultury i lokalnych instytucji, postrzeganych jako zasoby wspólnoty. W świat teatru jako przestrzeni dla zaistnienia wspólnoty i zaangażowania społecznego wprowadziła mgr Aga Ostrowska, barwnie opowiadając o historii powstania i fenomenie Teatru Klucz im. Wojciecha Deneki, będącego przykładem współpracy rzeszy ludzi, którzy mają podobne wartości i wyobrażenie teatru angażującego do grona aktorskiego osoby z niepełnosprawnościami, a jednocześnie będącego przykładem bezpiecznego miejsca do bycia i współbycia, gdzie każda osoba jest ważna i każda może wyrazić swoje zdanie i pomysły. Kolejne prelegentki, tj. dr hab. Małgorzata Rosalska, prof. UAM, oraz mgr Magdalena Antoniewicz, wspólnie przygotowały wystąpienie prezentujące ciekawy projekt międzynarodowego partnerstwa strategicznego w obszarze kształcenia zawodowego (począwszy od poprzedzającej go diagnozy, poprzez jego przebieg, aż po ewaluację), zaskakujące konkluzją, że animacja społeczna może także mieć zastosowanie w obszarze doradztwa zawodowego. Tę część seminarium zakończyła wypowiedź mgr Karoli Agnieszki Glasner poświęcona bibliotece pedagogicznej ulokowanej w małym mieście, a jednak aktywnej przestrzeni, znacznie wykraczającej poza zadania tradycyjnie przypisane bibliotekom, służącej integracji mieszkańców, która jest miejscem otwartym dla osób w każdym wieku i różnej sytuacji życiowej, a która może inspirować pracowniczki i pracowników innych bibliotek różnorodnymi, stałymi i akcyjnymi, interesującymi i niestandardowymi działaniami. Po niej wywiązała się dyskusja, w której zastanawiano się wspólnie, w jaki sposób instytucje kultury i edukacji mogą pełnić funkcję animatorów wspólnoty.

Część trzecią seminarium, prowadzoną przez dr Monikę Kiskę, a dotyczącą edukacji, szkoły wyższej i partnerstwa w budowaniu kapitału społecznego, współtworzyły cztery wystąpienia. Magister Joanna Klimkowska wraz z mgr Agą Ostrowską udowodniły, że szkoła może stać się wspólnotą dzieci i dorosłych, odwołując się do potwierdzających to własnych doświadczeń związanych ze szkołą demokratyczną. Prelegentki zaznaczyły, że jest to możliwe, jeśli codzienność w środowisku szkolnym jest nasycona szacunkiem, współpracą, odpowiedzialnością, dialogiem, autentycznymi relacjami i wzajemnym słuchaniem się. Następnie głos zabrał prof. dr hab. n. med. Janusz Bohosiewicz, który zarysował miejsce szkoły wyższej i jej roli w środowisku lokalnym, bazując na własnych doświadczeniach w roli rektora i podkreślając, że zadaniem naukowców i naukowców jest otwierać się na inne środowiska i inicjować współpracę z nimi. Jako kolejne wystąpiły wspólnie: dr Izabela Cytlak, Zuzanna Koczorowska i Julia Kwaśny, które budowanie wspólnotowości połączyły z transferem nauki do praktyki. Akcentując znaczenie zaufania, sprawczości, uznania, dobrowolności i partnerstwa jako filarów wspólnych działań, opowiedziały o współtworzonym przez nie swoistym laboratorium innowacji edukacyjnych w kontekście modelu partnerskiej współpracy. Ostatnim w tej części seminarium było wystąpienie dr. Jacka Jarosza, który odniósł się do własnych doświadczeń wolontariackich, opowiadając o dobrych praktykach, ale także wyzwaniach w pomocy humanitarnej i rozwojowej, począwszy od pierwszych prób po aktywność coraz bardziej profesjonalną. Opowiedział o dobrych praktykach, ale także dylematach i wyzwaniach w pomocy humanitarnej i rozwojowej. Wątki poruszone przez prelegentki i prelegentów w tym panelu seminarium wywołały dyskusję przede wszystkim na temat tego, w jaki sposób partnerstwa instytucjonalne mogą wzmacniać kapitał społeczny.

Ostatnia część seminarium, moderowana przez dr hab. Ewę Włodarczyk, prof. UAM, inspirowała do namysłu nad współpracą międzysektorową i praktykami wspólnotowymi o innowacyjnym charakterze. Magister Ika Czajkowska, kierująca projektem „SPOT – Riviera”, ułożonym nietypowo, bo w gdyńskiej galerii handlowej, z pasją opowiedziała o tej innowacyjnej formule działania i wspólnotowej przestrzeni otwartej dla młodzieży i na młodzież. Projekt podejmuje działania oparte na out-research i drop-in, oferując młodym ludziom specjalistyczne wsparcie, streetworking i możliwość aktywności w młodzieżowej grupie liderkiej. Podjęte działania były efektem partnerstwa łączącego zasoby, doświadczenia i kompetencje różnych podmiotów. Kolejna prelegentka – mgr Katarzyna Wała – przyjmując perspektywę antropologii kultury, zróżnicowała wspólnoty na „zrodzone z kryzysu i z celebracji” oraz przeprowadziła słuchaczki i słuchaczy przez historię takich wspólnot, których była częścią, zarysowała proces kształtowania się tożsamości lokalnej i ukonstytuowania się „małej ojczyzny”. Ostatni prelegent – p. Piotr Domagalski-Nowak – wskazał na integrujący wymiar centrów gier planszowych, które po pierwsze służą jednostkom, oferując im szereg korzyści: jednoczą ludzi, uczą ich współdziałania, współpracy ze sobą, a po drugie – służą społeczności lokalnej: poprzez zapobieganie izolacji społecznej, tworzenie przestrzeni, w której można rozwijać kompetencje miękkie, nawiązywać nowe relacje i tworzyć grupy przyjacielskie, budować międzypokoleniowe mosty. Takie centra mogą zwiększać aktywność ekonomiczną powiązaną z rozrywką, a nawet i zapobiegać rozwojowi wielu chorób cywilizacyjnych. Także i tę część sfinalizowała dyskusja wokół dwóch wiodących pytań dotyczących: znaczenia (nie)odkrytych możliwości i przestrzeni działań animacyjnych oraz wzmacniania współpracy międzysektorowej.

Podsumowania i zamknięcia seminarium dokonała dr hab. Katarzyna Segiet, prof. UAM, wyrażając nadzieję na kolejne tego typu inspirujące spotkania.

Seminarium stanowiło przestrzeń umożliwiającą pogłębione rozumienie i integrowanie różnorodnych perspektyw poznawczych i praktycznych. Potwierdziło docenienie potencjału i możliwości twórczego łączenia teorii z praktyką, świata nauki z rzeczywistością życia codziennego oraz doświadczeniami jednostek i wspólnot. W tym sensie seminarium spełniło funkcję platformy dialogu pomiędzy refleksją akademicką a działaniami podejmowanymi w środowisku społecznym, sprzyjając wymianie wiedzy, doświadczeń oraz dobrych praktyk.

Ewa Włodarczyk

ORCID: 0000-0002-5998-7378

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu